

[Hans Rasmussen.]

Loven gik imod deres egen Fortid, deres eget tidligere Program, deres egen tidligere Afstemning, deres Udtalelser gennem Tiderne, men med den selv samme Ret kunde det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen have vendt sig mod Venstretaleres Stilling til det Spørgsmaal, jeg her nævner, thi ogsaa at det offentlige skal kunne gøre Forkøbsret gældende, er der stillet Forslag om i Landbokommissionens Betænkning. Der er stillet Forslag om det af den samme Række Mænd, hvis Navne det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen anførte i Forbindelse med Forslaget om Besiddelsesformen, og Stillingen er den, at Venstres tidligere Formand, forhenværende Forsvarsminister Brorsen som Partiets Ordfører ikke een, men flere Gange her i Salen er gaaet meget stærkt ind for det Forslag, som nu fra Venstres Side kritiseres paa den Maade, som f. Eks. det ærede Medlem Hr. C. O. Pedersen har gjort.

Og det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen kunde med lige saa stor Ret have fortsat endnu længere, være gaaet endnu videre. Hvor Talen var om Ekspropriation i visse Tilfælde, er Stillingen nogenlunde tilsvarende, thi Kravet om Ekspropriation, som er kommet til Udtryk i Lovforslaget fra i Fjor, er i Virkeligheden helt og holdent Venstres Opfindelse. Det er Venstre, der har ført os ind i den Udvikling, som har gjort sig gældende paa disse Omraader. Socialdemokratiet har for sit Vedkommende gennem mange Aar stillet sig paa det Standpunkt, at Ekspropriation under visse Omstændigheder skal kunne anvendes. Men jeg har ofte, naar jeg for at studere Udviklingen har gjort mig bekendt med Standpunkterne gennem Tiderne, følt en vis Misundelse overfor Venstres Talere, thi saa vidt jeg kan skønne, er der aldrig fra Socialdemokratiets Side — maaske med Undtagelse af de udmærkede Taler, som afdøde Harald Jensen fra Aarhus i sin Tid holdt —, med Undtagelse af dem er der aldrig fra socialdemokratisk Side ført saa vægtige Argumenter i Marken for disse Programpunkter som dem, Venstre har fremført.

Hvis vi gør os den Ulejlighed at studere Venstretaleres Foredrag fra den sidste Sommer, hvor Jordspørgsmaalet har spillet en ikke ringe Rolle, vil vi støde paa de værste Overdrivelser. Hvad mener man til Eksempel om en Udtalelse, som en stærkt benyttet yngre Venstre-Agitator, saa vidt jeg kan skønne ikke een, men flere Gange har benyttet for ikke saa lang Tid siden! Den paagældende Venstre-Agitator talte om Kravet om Ekspropriation i visse Tilfælde og

om Bestemmelsen om, at Ekspropriation fortrinsvis skal anvendes, hvor man staar overfor daarligt drevne Ejendomme. Jeg vil gerne have Lov til at citere et Stykke af vedkommendes Fremstilling. Han siger:

„Det skulde ikke gerne være et Fremtidsperspektiv at kunne se Niels Frederiksen og de andre Spidser sejle hen over de bølgende Agre i Ekspropriationsflyvemaskiner: Se her er Kornet for tyndt, og her er der for langt mellem Roerne; den gaar ikke med det Landbrug, De driver.“

Paa den Maade søger man at latterliggøre den Bestemmelse, jeg har peget paa. Hvis man vilde gøre sig den Ulejlighed at kige lidt ud over vore egne Landegrænser, vilde man bl. a. opdage, at den nyeste og betydeligste finske Jordlov — der er gennemført af Agrarpartiets Fører og derfor bærer hans Navn, idet den kaldes *lex Kallio* — har tilsvarende Bestemmelser som det Forslag, der var til Behandling i Fjor her i Rigsdagen og antagelig inden ret lang Tid paa ny vil komme til Behandling.

Det er i det hele taget saare interessant at studere den Udvikling, der med Hensyn til Jordlovgivningen gennem Aarene har gjort sig gældende hos Venstrepartiet. Der er en vældig Afstand mellem det Standpunkt, som Venstre indtog for 15—20 Aar siden, og de Standpunkter, som nu forfægtes af Venstretalere. Maa jeg minde om, at allerede i 1888, da Partiet Venstre den 30. September skrev sit første virkelige Program for det samlede Landsparti, fremførte man Kravet om Oprettelse af nye smaa Landbrug og pegede paa, at Besiddelsesformen i første Række burde være Fæste. Maa jeg endvidere gøre opmærksom paa, at under Behandlingen i Folketinget i 1890erne af Spørgsmaalet om Jordudstyknin stillede en hel Række Venstremænd Krav om, at Ekspropriation skulde kunne anvendes, og anbefalede den Besiddelsesform, man nu saa stærkt angriber fra den samme Side. Fremdeles vil man i den Betænkning, som Landbokommissionen af 1894 afgav, finde Forslag og Udtalelser fra Venstres Repræsentanter, der vidner om, at de ønskede, at Udviklingen skulde gaa i den Retning, som deres Meningsfæller nu om Dage saa stærkt angriber, og da Forslag fra den daværende konservative Regering blev forelagt i Folketinget, mødte her frem en hel Række af Venstremænd og paaviste med gode Grunde overfor Folketinget, at skulde der komme noget virkeligt ud af denne Reform, saa vilde det være nødvendigt, at man brød med adskillige gamle Forestillinger, saa vilde